

DOMOLJUB

Glasilo Jugoslovanske Kmetске Zveze
z mesečno prilogo „Občinska uprava“.

Izhaja vsako sredo ob 5. uri zjutraj. — Cena mu je 10 Din. na leto.
Za inozemstvo 30 Din.
Posamezne številke se prodajajo po 1 Din.

Spisi in dopisi se pošiljajo: Uredništvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeva ulica — Naročnina, reklamacije in inserati pa: Upravništvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeva ulica.

OBČNI ZBOR

Jugoslovanske Kmetске Zveze

se bo vršil v četrtek, dne 9. novembra. Spored običnega zbora bomo priobčili v prihodnji številki DOMOLJUBA. — Vse K. Z. pozivljamo, da takoj določijo svoje zastopnike, ki se bodo običnega zbora udeležili. Event. predloge naj pošljejo pa vsaj en teden dni pred običnim zborom tajništvu J. K. Z.

Preobrat na desno.

Navzdol.

Do pičice natančno se je izpolnilo, kar smo gluhim ušesom prerokovali že dve leti: vidovdanska ustava mora pripeljati državo v nesrečo. In zgodilo se je toliko hitreje, ker so to že itak slabo ustavo izvajali še slabši vladni možje, ki jim je bila strankarska korist najvišji zakon, osebna zarada cilj vsega — vsaj pri mnogih vodilnih možeh — brezdanja korupcija pa pot, po kateri so svoje strankarske koristi in osebne zarade uveljavljali.

Razmere v državi so se v vsakem oziru tako poslabšale, nezadovoljstvo med ljudstvom tako narastlo, da so treznejši politiki onih strank, ki so prisegale, da je vidovdanska ustava nedotakljiva zaklad naše države, sami začeli najpreje sramežljivo priznavati, da se uprav vsled te ustave polagoma toda gotovo bližamo propadu. Pristaši vladnih strank so blagoslavljali centralizem, dokler so mislili, da bodo z njim samo klerikalce držali na vajetih, ko pa je taisti centralizem začel neusmiljeno segati v njihove žepe in jim povzročati najbolj čudežne neprijetnosti, tedaj je zavrelo.

Revolucija vladnih strank.

In sad tega je bil: splošen odpor proti nosilec centralizma in podpihovalcem slovensko-hrvatsko-srbskega spora: v demokratski stranki proti zloglasnemu Pribičeviću in njegovemu privesku dr. Žerjavu, v radikalni stranki pa proti Pašiću in njegovemu dodatku Ljubi Jovanoviću.

V demokratski stranki je voditelj revolucije sam predsednik stranke Davidović, v radikalni pa stari Stojan Protić, ki

je sicer izstopil iz stranke, pa ima še vedno velik vpliv nanjo.

Revolucija v vladnih strankah se je začela najprej z zagrebškim kongresom, kjer so se zbrali vsi nezadovoljnejši demokratske stranke; in seveda je bil navzoč tudi Davidović. Sklenila se je na kongresu revizija ustave, čeprav se ta beseda ni izrekla. S tem je bila prva luknja v vidovdanske ustavo narejena. Pribičević, ki dobro slutiti, da z vidovdanske ustavo živi in umrje in da so taki ljudje z manirami mažarskega grofa Tisze možni le pod okriljem take ustave, kot je vidovdanska, je takoj začutil nevarnost in otvoril odprt in besen boj proti Davidoviću in njegovi skupini. Danes, 10. t. m. se vrši glavna seja demokratske stranke in tu se — kakor vse kaže — bije odločilna bitka.

Podobno se je zgodilo v radikalni stranki. Stojan Protić je sklical velik shod radikalne stranke v Somborju, in na shod so došli celo radikalni ministri. Zopet je bila na shodu z najkrepkejšimi besedami obsojena sedanja vlada in sprejet sklep, da se mora ustava spremeniti. Pašić in njegov oproda Ljuba Jovanović sta bila vsa iz sebe radi te brezmejnne predrznosti radikalnih ministrov, ki lastno dete tolčejo po glavi.

Ko je povrh tega še kralj sam povedal, da s sedanjo vlado ni zadovoljen, je revolucija v vladnih strankah dobila tako oporo, da je Pašić moral sklicati ministrski svet, da se najde rešitev. Sklep je bil: vlada odstopi. Pašić pa bi vendarle rad rešil sebe in svojega sobojevnika — čeprav v drugi fronti — Pribičevića, in skuša odstop vlade zavleči, kar pa dolgo ne bo mogoče, zakaj Davidović in Protić ne odnehata več, kakor vse kaže.

Radićeva vrtica.

Pa še nekaj važnega se je medtem dogodilo, kar daje revoluciji v vladnih strankah še posebno korajžo in upanje na uspeh. In to je Radić, veliki politični žonglér.

Radić, kakor vemo, ni hotel o Srbih nič slišati. Srbi naj si ustvarijo državo, kakršno hočejo, mi Hrvati nimamo z njimi nič opraviti, temveč hočemo svojo seljačko republiko in potem se bomo šele pogajali s Srbi, v kakšno zvezo hočemo z njimi sto-

piti. Zato naši poslanci tudi nimajo v belgrajskem parlamentu nič iskati in Radić je celo, čeprav ne naravnost pozival Hrvate, naj ne plačujejo davkov in naj se ne odzivljajo vojaškim pozivom.

Da je taka politika čisto napačna in da je Slovencem in Hrvatom prinesla neizmerno zla, smo že večkrat povdarjali. Zakaj vsled odsotnosti Hrvatov v parlamentu so vladne stranke počenjale s Slovenci in Hrvati, kar so hotele, na zunaj pa so kazale na veliko večino, ki jo imajo v državnem zboru, dasi v resnici te večine nimajo.

Hrvatje, ki so bili spočetka sami navdušeni za Radićevo politiko, so začeli vsled vedno večje škode, ki so jo trpeli, uvidevati, da so na krivi poti. Radić je začel izgubljati zaupanje, čutil so se proti njemu glasovi, da je svoje vodilno stališče med Hrvati porabil za to, da je obogatel itd.

Radić, ki še nikdar ni bil politično značajan človek, temveč vedno tako žongliral, da se je ohranil na odru, je začutil ostrejše sapo, ki ga zna odnesti, na drugi strani pa mu je začelo za poslance primanjkovati denarja — pa tudi razne nečedne denarne zgodbe, ki so mu jih začeli očitati, so mu jele presedati in — ker je on značajan samo v svoji neznačajnosti, je iskal vrtic, skozi katera bi se zmuznil pred občno jezo.

In ponudila so se mu sama. Kaj republika, kaj ustava, glavno je, da sem jaz zopet na vrhu. Če me ne bodo več držali Hrvati, me bodo podprli Srbi.

In sedaj prinašajo belgrajski listi, da je Radić ves navdušen za srbski narod, da bo šel z vsemi poslanci v Srbijo praznovati obletnico bitke pri Kumanovem, da vzklika na shodih: živel srbski narod, da se je dosegel med njim in Davidovićem popola sporazum. O hrvatski republiki seveda nobenega govora in celo o izpremembi ustave ne slišimo, da bi Radić stavil pogoje. Toda čakajmo, morda pa bo to še zahteval.

Kaj pa mi?

Nam je vsak dobro došel, kdor pomaga rušiti vidovdanske ustavo, pa naj bo to Davidović, Protić ali Radić. Čisto hladnokrvno čakamo, kako se bo stvar razvila. Zakaj gotovo je, da je nastvor vidovdanske ustave dolgega življenja nezmožen in bo

prej ali slej izdihnil. Če je že prišel ta dan ali ne, še ne vemo. Le to vemo: čimpreje, tem bolje za državo.

Nikar pa ne pričakujemo, da bo z morebitno zmago Davidovičovo in Protičevovo že ustava razrušena, še manj pa, da bi že prišli do avtonomije, kakor jo zahteva Ljudska stranka. Morda tudi ne bi bilo dobro, da bi se to na hitro izvršilo, zakaj vsaka velika stvar potrebuje počasnega razvoja, sicer v hitrici samo sebe podere. Tudi če zmaga Protičeva avtonomija, to še daleč ni naša avtonomija. Zakaj naša avtonomija je zakonodajna, Protičeva samo upravna. Mi zahtevamo slovenski deželni deželni zbor, ki dela lastne zakone, Protič hoče dati samo več svobode dež. upravi, katera je sedaj za vsak las in vinar in podpis odvisna od Belgrada. Torej še dolga pot do zakonodajne avtonomije.

Toda začetek je tu in to je dobro in nam daje upanje, da pridemo do cilja. Boljše pa nekaj kakor nič.

In zato voščimo Davidoviču in Protiču mnogo uspeha.

Te dni izide

koledarček Jugosl. Km. Zveze.

Člane Jugoslov. Kmetске Zveze opozarjamo naj ga takoj naroče v tajništvo J. K. Z. v Ljubljani, Jugoslovanska tiskarna.

Proti brezverski šoli.

Najprej nekaj števil. Objavil je te številke pri eden najvišjih sodnih uradnikov v Zedinjenih državah, James M. Beck, novembra 1. 1921. Poyedo pa tole:

Statistika zveznih kazenskih sodišč v Zedinjenih državah pokazuje v zadnjih letih nedosežno naraščanje zločinov. Kazenske obtožbe so se od 9503 v letu 1912 pomnožile na 70.000 v letu 1921. To je statistika samo za zvezna sodišča; sodišča posameznih držav v tej statistiki sploh niso vpoštavana! — Vendar se da splošna pokvarjenost ljudi posneti tudi iz sledečih števil: Svota, katero so zavarovalnice plačale za škode, povzročene po vlomih, je zrasla od 886.000 dolarjev v letu 1914 na 10.000.000 dolarjev v letu 1920; v istem času se je število poneverb pomnožilo petkrat. — Tatvine so dosegle pri prevažanju blaga velikansko število. Čestokrat zločinci siloma ustavljajo vlake, in to ne samo v neobljudenih delih dežele. Nele v Zedinjenih državah, temveč tudi v Evropi se množijo taka zločinska nasilstva, tako da se je moral voziti znani evropski mednarodni ekspresni vlak z vojaško stražo. Ceste po naših mestih, svojčas varne pred zločinci in nasilstvi, so postale torišče počestnih roparjev. Samo v Chicagu je bilo v enem letu ukradenih 5000 avtomobilov. — Umor je bil v prejšnjih časih redek in nenavaden zločin. Danes se zgodi v naših velikih mestih skoraj vsak dan. Leta 1917. je bilo v Newyoriku 236 umorov in samo 67 obsodb radi tega zločina; v letu 1918 pa 221 umorov in 77 obsodb. V Chicagu leta 1919 celih 336 umorov in

44 obsodb. Življenje in lastnina sta postala tako nesigurno kot v prejšnjih stoletjih v najbolj tolovajskih časih ne. I. t. d. I. t. d.

Takšna poštenost torej vlada v Ameriki... Človek se nehote vpraša: Odkod to hajduštvo? Brez dvoma bo vsakdo na prvi pogled, dejal: Posledice vojske... Toda v Ameriki vojske ni bilo. Kateri so se je udeležili so bili in so dobro preskrbljeni. Vojska je mogla kaj takega povzročiti le v premagani Avstriji, Nemčiji, Rusiji in drugod. Vzrok za ameriško podivjanost človeštva, mora torej tičati kje drugje. In res! Spomnimo se par zgodovinskih dejstev, pa nam bo stvar postala bolj jasna.

V letih 1712—1778 je nastopil na Francoskem modrijan Ruso. Ta je učil: »Človek je po naravi dober. Izvirnega greha in njegovih namišljenih posledic ni v njem. Ravna naj se torej človek po svojih naravnih nagonih, pa bo dobro živel. Zato pa nobenega pritiska nanj s kako vzgojo, najmanj pa z versko vzgojo...« Otroška narava naj se razvija sama iz sebe. Otroek ne bodi nikomur pokoren, ampak naj čuva svojo svobodo in naredi samo tisto, kar se njemu dobro zdi. Besedi ukaz, pokorščina, dolžnost naj ne pozna. Vzgojitelj ne govori gojencu o Bogu in nikar ga ne priganjaj k nobeni bogoslužni vaji. V 15. letu otrok še naj ne ve, če ima dušo; morda bo še v 18. letu prezgodaj, če bo zvedel, da jo ima. Samorašč človek, ki ni od nikogar odvisen in nikomur pokoren, je vzor temu modrijanu.

Drug modrijan Kesnej (1694—1774) je pa ta Rusojev nauk prenesel tudi na gospodarsko življenje. Učil je: »Človek je dober. Poskrbimo samo zato, da bo imel jesti in piti, da bo užival in srečen bo. Da pa to dosežemo, dajmo mu tudi v javnem življenju popolno svobodo. Vsak naj se vpraša: Kaj je zanj dobro, kaj je zanj koristno in to naj skuša doseči. Zato naj dela vsakdo, kar hoče, gre naj kamor hoče, vsakdo naj uživa popolno politično, gospodarsko in versko svobodo in srečni bomo...«

In res! Amerika se je poprijela teh naukov v polni meri. Na stečaj je odprla vrata vsej svobodi. In priznati moramo, da jo je ta svoboda silno dvignila v bogastvu, četudi ne v sreči, kar nam potrjujejo tudi zgoraj naštetih podatki. Postala je Amerika dežela medsebojnega tekmovanja, dežela napredka na gospodarskem polju, dežela velikih podjetij in čudovitih iznajdb, dežela velikih bogatinov — milijonerjev in milijarderjev — pa tudi dežela ljudi brez čustev, brez srca, brez srčne notranje ontike, dežela samoraščih sebičnežev, kar nam zopet potrjujejo zgoraj navadene številke... Toda bogastvo, ki ga je prinesla Rusojeva in Kesnejeva svoboda Amerikancem, bi jih morda samo na sebi ne bilo pripeljalo do tako sebičnih stremljenj kot jih na splošno opazujemo v dušah inorodnih Amerikancev in po njih tudi v dušah tujih priseljencev. Najhujše je bilo to, da je Amerika Rusojeve nauke raztegnila tudi na versko polje, zlasti na verouk v šoli. Proglasila je namreč, da so državne šole popolnoma brezverske (seveda smejo posamezne veroizpovedi zidati svoje zasebne šole). V državnem pouku se ne sme

ničesar omenjati, kar bi bilo z vero v zvezi. Tu se morajo poučevati predvsem oni predmeti, ki človeka usposabljujejo, da si bo znal pomagati do boljšega kruha in zasluzka. Če se kaj omenja iz verstva, naj se teh stvari ne poučuje kot vzgojno sredstvo, ampak samo kot učni predmet, ki je podoben drugim predmetom in človeku potreben za splošno izobrazbo, da pride do boljše službe... V tem duhu je vzgajala sicer tudi Evropa več ali manj ljudi v preteklem stoletju, a v polni meri nam jih je vzgojila Amerika. Vzgojila nam je kot pravimo nov tip človeka, ki gre samo za zaslužkom in zboljšanjem svojega gmotnega položaja, človeka, ki je popolnoma v službi mamona. S tem pa je vzbudila v njem vso ono sebičnost, pohlep, drznost, nevoščljivost, brezobzirnost in celo vrsto drugih strasti, ki so potrebne za zločinska dejanja kot nam jih našteva James M. Beck v zgoraj omenjeni statistiki, ki nam priča, da je Amerika pri vsem svojem bogastvu s svojim brezversko vzgojenim človekom na robu propada. Tako se zdi, da nam je ravno Amerika zgled, kako Bog kaznuje nepokorščino nasproti Cerkvi. Kako je n. pr. papež Leon XIII. svaril ravno združene severoameriške države pred brezversko šolo in opozarjal vernike, da so take šole samo zlo, ker ga ne moremo zabraniti, kako je opominjal škofo in vernike, da ustanavljajo verske šole! Ravno za Severno Ameriko je izdal odlok, da se starišem, ki brez potrebe dajo svoje otroke v državne šole, ne da bi jih zadostno zavarovali proti nevarnostim takih šol, mora odreči odveza. Toda Amerika je bila s svojimi priseljenci vred v marsikaterem oziru gluha za take prošnje in grožnje, zato pa danes že žanje, kar je sejala: Uboj, zločine i. t. d.

In podobno bo z našo državo, če vržejo verouk iz šol. Pravijo, da se bo naša država industrializirala. Postavila se bodo velika tovarniška podjetja, izrabile vode, dvignili prirodni zakladi. Treba torej šol, ki bodo vsposobile naš rod za taka podjetja. Zato v šole: več prirodoznanstva, več računanja, več umevanja za življenske potrebe, več realij. Prav tako! Toda prav z ozirom na tole moramo zaklicati našim državnikom: V šole tudi več verouka... Ne ven z veroukom... Zakaj, če bote pomedli z veroukom v sedanjih dneh, ste gotovi, da bote vzgojili ljudi, ki bodo morda bogati, nikdar pa ne srečni kot vas uč preteklost Amerike.

Velik shod

Slovenske Ljudske stranke se vrši prihodnjo nedeljo dne 15. tm. ob pol osmih zjutraj v Šmartnem pri Litiji.

Govoril bo načelnik stranke, poslanec dr. Anton Korošec.

Pozivamo vse somišljenike SLS, posebno še člane Kmetске zveze, da pridejo vsi na shod.

Gospodarski obzornik.

Gospodarska obvestila.

DENAR.

Vrednost tujega denarja.

Denar	3. okt.		5. okt.		7. okt.	
	K	v	K	v	K	v
ameriški dolarji (eden)	256	—	245	—	244	—
avstrijske krono (sto)	—	33	—	—	—	—
češkoslov. krono (ena)	7	92	8	14	8	40
angleški funti (eden)	1125	60	—	—	1102	—
francoski franki (eden)	17	40	19	68	18	64
italijanske lire (ena)	10	92	10	56	10	60
bolgarski levi (eden)	—	—	—	—	—	—
carski rublji (sto)	—	—	—	—	—	—
nemške marke (sto)	14	64	—	—	—	—
rumunski leji (eden)	1	72	—	—	—	—
švicarski franki (eden)	—	—	46	80	—	—
poljske marke (sto)	3	80	—	—	—	—
mažarske krono (sto)	10	40	—	—	—	—

CENE.

g Ljubljanski trg. Dviganiu vrednosti našega denarja in ukinjanju uvozne carine za nekatere živiljske potrebščine ter potrebnemu zvišanju izvozne carine za živila, je sledilo padanje cen. Razlike v cenah enega in istega blaga po različnih krajih Jugoslavije so danes še velike radi popolne odpovedi železniškega tovornega prometa, ki onemogoča takojšnji vpliv konkurence cenejšega blaga. Cene nekaterih domačih pridelkov se nahajajo danes še daleko nad svetovno ceno. Amerikanska mast na debelo postavljena v Ljubljano stane okrog 105 kron, v nadrobni razprodaji 116 kron. Kakovost amerikalnske masti je prav dobra. Do sedaj še nismo prejeli nobenega vzorca, kjer bi bila mast pomešana. Domača mast se trži še vedno po ceni 160 K za kg. Cena debelim prašičem na drobno v Ljubljani se še vedno vzdržuje na 85 do 90 K za kg žive teže. Amerikanska moka, ki je prvovrstne kakovosti št. 2 19 K, št. 0 21 K za kg. Cena pšenice je padla že na 14 K, kar odgovarja ceni 21 K za kg moke št. 0, vsled tega bo morala tudi cena domači moki hitro navzdol. Istotako kažejo vse druge žitarice pot navzdol. Cena sladkorja je padla. V nadrobni trgovini se prodaja danes kristalni sladkor 65 do 68 kron, v kockah 74 do 78 K. Cena mora še pasti. Riž 32 do 40, olje 88 K. Glede mesa ni pomanjkanja. Svinjsko meso 90 do 94 K, telečje 58 do 60 K. Goveje meso je padlo za približno 1 dinar pri kg. V mesnicah po mestu 54 do 60 K, na trgu se prodaja goveje meso od 34 do 60 K po kakovosti. Meso trolej vrste 34 do 40 K se je zadnje tedne bistveno zboljšalo. Cene sadja na ljubljanskem trgu so nizke in je konkurenca zelo občutna. Gob je še vedno dovolj, cene pa postajajo že različne. Orehi liter 10 kron. Zeljnate glave so občutno padle; kg 8 do 4 K.

g Mariborski svinjski sejern. Na zadnji sejern so pripeljali 198 prašičev. Mladi prašiči, od 5 do 6 tednov stari so se tržili po 350 do 600 K, od 7 do 9 tednov po 1000 do 1500 K, tri do 4 mesece stari 1800 do 2000 K, 5 do 7 mesecev stari 3000 do 3800 kron, 8 do 10 mesecev stari po 4000 do 4500 K in eno leto stari po 6000 do 6800 kron.

g Trg s usnjem in surovimi kožami. Koncem septembra nastopivše mrtvilo se je obdržalo tudi v tekočem tednu. Posebno v veletrgovini je bilo kupcev malo, dočim je nadrobna trgovina še precej dobro zaposlena. Sedanja omejenost ima svoj glavni vzrok v padanju tujih vrednostnih papirjev in v nejasnih razmerah glede nove devizne narobe, vsled česar je otežkočen uvoz inozemskega blaga. Cene nekaterih vrst usnja so nižje nego pred 14 dnevi, dast domače tovarne le malo popuščajo, to pa vsled tega, ker nimajo znatnih zalog izgotovljenega usnja. Za *goveje kože*, srednje kože, se je plačevalo v zadnjem času 75 do 80 K in za *telečje kože* 90 in 95 kron kg. Cene usnja še niso enotne.

g Cene živini v Gradcu. V Gradcu plačujejo kg žive teže: vola 10 do 16 tisoč, krave 9 do 13 tisoč in živino za klobasarje do 5800 avstr. kron.

DAVKL

g Davek na naše stare koleslje. Znano je, kako so naši poslanci z vsem pritiskom lansko leto dosegli, da se je določba o pobiranju takse na vozove omilila. Sedaj pa je finančna delegacija zopet dobila iz Beograda ukaz, da morajo določbo o davku na vozove z vzetimi strožje tolmačiti in izvajati kot doslej in da se morajo obdavčiti vsi vozovi na vzmeteh, razen onih, ki se rabijo za prevažanje poljskih pridelkov. Torej vsi kmečki koleslji bi bili na ta način podvrženi davku. Ker je vsled tega nastalo med ljudstvom veliko razburjenje, je poslanec Brodar posredoval pri finančni delegaciji, ki mu je raztolmačila, da so vozovi na vzmeteh, ki se rabijo za prevoz poljskih pridelkov, proslji davka, četudi se drugače rabijo za osebne vožnje. Če torej n. pr. pelje kmet na koleslju na trg svoj pridelek, recimo jajca, sadje, maslo itd., se koleselj smatra kot voz na vzmeteh, ki se rabi za prevoz poljskih pridelkov. To je tudi samoobsebi umljivo, ker gotovi pridelki zahtevajo prevoz na vzmeteh, kakor n. pr. jajca, mleko, maslo v loncih, obrana jabolka itd. Vsi drugi lastniki takih voz (ki niso kmetovalci) morajo plačati prijavno takso (ne letno takso). Boljši koleslji (poljijskarski vozovi) morajo plačati prijavno in letno takso, ravnotako vse kočije, bandanerji itd. (lijakarski vozovi). Dejanjska uporaba ne igra glede takse (tako prijavne kakor letne) nobene vloge, samo taki vozovi, ki so popolnoma pokvarjeni, da se ne morejo več popraviti, so takse oproščeni. (To se mora komisijisko ugotoviti). Torej je tudi recimo kočija, ki se nikdar ne rabi ali ima sneta kolesa itd., davku podvržena.

PROMET.

g Grozno sliko o stanju naših železnic so razkrili na shodu Zveze industrijcev dne 6. oktobra v Ljubljani. Poštenejši in strokovno izvežbani ljudje zapuščajo službo na železnici, vedno bolj pa preostajajo brezvestneži, ki so pri železnici samo zato, da kaj zaradijo. Vsi tiri so kar natrpani praznih in naloženih vagonov in lahko se primeri, da v kratkem zastane ves promet, kar pomeni gospodarsko katastrofo za Slovenijo. Na postajah drž. železnice v Sloveniji stoji 1882 pokvarjenih vagonov, 500 natovorjenih in okoli 200 novih vagonov. Na postajah južne železnice stoji 2175 natovorjenih vagonov, od teh samo v Mariboru 1003, najstarejši že od 30. maja. Sama ležarina bo več stala, kot je vagon z blagom vred vreden. Pri carinarnici Maribor, Ljubljana in Zagreb stoji 900 vagonov. — Lepa slika sedanjega vladnega gospodarstva!

g Za popravo mostu preko Vlahije je posredoval pri ministru za javna dela poslanec Nemanjič. Minister je obljubil prispevati 25.000 kron.

g Poraba donosa povikane poštnine. Finančni minister je sklenil, da se ima pri poštn. proračunu onih 70 milijonov dinarjev, ki se bodo pridobili vsled povišanja poštnih in drzjavnih pristojbin, izločiti za povišanje dnevnic poštnemu neukaznemu

osobju 10 milijonov dinarjev za povišanje plač častnikom pa 30 milijonov dinarjev.

g Cesta Kostanjevica—Ojstro. Poslanec Sušnik je posredoval pri ministru za javna dela radi ceste Kostanjevica—Ojstro in radi državne podpore za most čez Krko v Cerkljah pri Krškem.

g Koliko smo dobili vagonov in lokomotiv od Nemčije. Do 10. septembra je prejela naša država od Nemčije na račun vojne odškodnine 155 lokomotiv in 7152 tovornih vagonov.

ZIVINA.

g Prepovedan uvoz govedi na Češko. Češkoslovaško poljedelsko ministrstvo je brzjavno obvestilo našo državo, da je uvoz govedi iz Jugoslavije na Češko zabranjen. Izvzeta je živina za klanje. Vzrok je živinska kuga na parldjih ki se je pojavila v Jugoslaviji.

IZVOZ IN UVOZ.

g Za izvoz vina v Češkoslovaško. V državni vinarski šoli v Mariboru se je vršil dne 1. oktobra sestanek vinskih trgovcev, vinogradnikov, zastopnikov vinarskih zadrug in vinarskih strokovnjakov. Kmetijski svetnik gosp. B. Skalický je v daljšem govoru pojasnil pomen in vsebino dogovora med našo in češkoslovaško vlado glede izvoza našega vina. Poudarjal je, da se izplača izvažati le naša najboljša vina, ki morejo vzdržati konkurenco s češkoslovaškimi vini. Sklenilo se je, osnovati izvožno družbo vinskih trgovcev, vinarskih zadrug in večjih posestnikov. S sklicanjem ustanovnega zbora je poverjen g. Čuček iz Ptujja, ki skliče zbor še ta mesec v Maribor.

g Dovoljen uvoz rumunskoga žita. Rumunska vlada je dovolila izvoz velikih množin žita v Jugoslavijo z bistveno znižano izvozno carino.

RAZNO.

g Sestanek vinogradnikov in vinotrtičev. V nedeljo, dne 22. t. m. dopoldne ob 10. uri se vrši v državni kmetijski šoli na Grmu sestanek vinogradnikov in vinotrtičev iz Dolenjske. Na sestanku bo ravnatelj g. B. Skalický poročal o dogovoru s Češkoslovaško republiko glede izvoza naših vin, kakor tudi o možnostih tega izvoza in potrebni organizaciji v to svrhu. Vabijo se vsi zainteresirani, ki se zanimajo za to velevažno vprašanje našega vinogradništva, naj se sestanka sigurno udeležijo.

g Za prehrano Slovenije je socialno ministrstvo dalo samo 2 milijona dinarjev in še to izročila namesto združništvu, kapitalističnemu žitnemu savodu, v katerem je največ udeležena dr. Zerjav-Praprotnikova Slavenška banka.

g Vrtnarsko razstavo nameravajo prirediti, kakor čujemo, ljubljanski trgovski vrtnarji. Kakor vse panoge tako se je začela tudi ta lepa obrt močno razvijati. Ustanovila se je pred kratkim tudi vrtnarska zadruga za Slovenijo. S to razstavo, katera je bolj krajevnegega pomena, se namerava občinstvo natančneje zainteresirati za vrtnarstvo.

g Električna zveza Fala-Trbovlje. Fala je mal kraj ob Dravi. Tam so zgradili veliko električno centralo. Sedaj so začeli elektriko od tam napeljevati v Trbovlje, kjer bo vse rudniške naprave gnala elektrika s Fale. V Trbovljah bodo na ta način prihranili dnevno 20 vagonov premoga. Za Konjice, Slov. Bistrico in Celje bo ta napeljava ogromnega pomena, ker bodo vsi ti okoliši postali od premoga več ali manj neodvisni.

g Moka iz Trsta. Žitni zavod v Ljubljani je nabavil v Trstu večjo množino moke št. 0 po 20 kron postavljeno v Ljubljano. To moko bodo prodajali tudi v Trstu.

Pri trgovcu pazi

na znamko in vtisnjeno besedilo

»GAZELA - MILO«!

Razgled po svetu.

V ITALIJI

fašisti vedno bolj divjajo. Vlada, ki jih je ustanovila, sedaj nima več moči, da bi jih krotila. Zato postajajo vsak dan bolj objestni. Sedaj divjajo s svojimi tolpami po nemških tirolskih mestih ter odstavljajo nemške župane in zapirajo nemške žele. Vlada namerava mobilizirati dva letnika zoper fašiste. — Tudi dr. Ninčić, naš zunanji minister, je povedal na shodu v Somborju, da so fašisti močni in da bodo pri prihodnjih volitvah najbrže dobili večino in bo vsled tega naše razmerje do Italije postalo zelo napeto, ker so se fašisti že opetovano izkazali, da bodo se pokazali Jugoslaviji, ko pridejo do vlade. No, če fašisti hočejo na vsak način kasati Jugoslovonom pete (po laški navadi), se jim bo to lahko preskrbelo.

AVSTRIJO

bodo zasukrat rešili s večjim posejilom, ki so ga podpisale Anglija, Francija, Italija, Cehoslovaška in Švica. Vprašanje pa je, če bodo te krpe dolgo držale. Zakaj, če ima podjetje po svoji naravi manj dohodkov kot stroškov — in tako podjetje je Avstrija — se kljub dolgovom ki jih dela, ne more trajno vsdržati. Is tega sledi, da se bo morala Avstrija prej ali slej na kakšen način v svoji sedanjih oblikah izpremeniti.

Tedenske novice.

Politične.

p Shod SLS se je vršil v nedeljo 1. oktobra v Škocijanu pri Mokronogu. Govoril je poslanec Brodar.

p Socialistična stranka se je popolnoma razbila. Vsak hoče imeti prav in svojo stranko. Posebna skupina okrog »Naprejak« in druga skupina okrog »Zarje« sta si hudo vlaših. Voditelji pa so se pravočasno usedli k polnim koritom in vrgli socialistično robo med staro šaro.

Domače novice.

d Poština zvišana! Kot smo že omenili, je treba odslej na vsako pismo, ki ni težje kot 20 gramov, prilepiti znamko za 4 K, na vsako dopisnico pa tako za 2 kroni. To velja za celo Jugoslavijo. V zedinjene države znaša ta poština še enkrat toliko, torej 8 ozir. 4 krone. — Tudi poštino za časopise so nam podražili in moramo odslej od vsakega »Domoljuba« plačati po 10 vinarjev (doslej smo plačevali le po 8 vinarjev).

d Pojasnila glede oglasov, to je odgovor na vprašanje, ki ga kdo želi od Domoljubovega upravnništva, dajemo le takrat, če je dotičnemu vprašanju priložena znamka za odgovor. Poština je predraga, da bi uprava še iz svojega plačevala poštne pristojbine za različne vpraševalce.

d Eno milijardo za armado. Vlada je sklicala tajen pomenek vseh strank. Na pomenku, ki naj bi bil strogo tajen, je zahtevala, da se dovoli ena milijarda dinarjev (to je 4 tisoč milijonov kron) za oborožitev. Ta milijarda smrdi po angleških zahtevah, naj jugoslovanska armada gre braniti angleške kapitaliste proti Turkom. Kaj pa pravi k temu gospod minister Pucelj?

d Za znižano vožnjo pri prevozu sena in slame je posredoval poslanec SLS Pušenjak pri železniškem in poljedelskem ministru. Znižane cene so dovoljene, treba je urediti le še nekaj formalnosti.

d Svobodomiselnost divjaštvo. V Kočevju je zavod za slepce. Okrog 60 jih je. Oskrbovale so jih z vso ljubeznijo in požrtvovalnostjo usmiljenke, kakor znajo le one. Svobodomiselnost v Ljubljani pa to ni bilo vseč. Odstranili so usmiljenke ter izročili slepce posvetnim učnim močem, ki nimajo nobenega sočutja s slepci. Takoj po odhodu sester je voditelj sokol Simončič prepovedal, da slepci ob delavnikih ne smejo k sv. maši. Ni čuda, da so slepci jokali, ko so se poslavljali od usmiljenk. Pripominjamo še to, da vsak učitelj sedaj dobi na mesec več plače kot preje ena usmiljenka za celo leto. — Koliko časa bo naše ljudstvo še prenašalo to sokolsko divjaštvo nad sabo? Ali smo res zato, da bi moralno propadli ljudje bili po nas?

d Socialni minister ščiti kapitaliste. Mariborski občinski svet je prisilil kapitaliste, da zidajo hiše in jim zato odpovedal stanovanja. Dr. Žerjav kot minister za soc. politiko pa je razveljavil vse te sklepe...

d Ljubljanske občinske volitve so predurmi. Volilni red je tak: Stranki, ki dobi največ glasov (četudi ne absolutne večine), pripade takoj polovica odborniških mest (24), drugo polovico pa si vse stranke (tudi najmočnejša) razdele po razmerju oddanih glasov. Če bi n. pr. nastopili dve stranki, in prva stranka dobi 1500 glasov, druga pa 1501 glas, tedaj pripade prvi 12 odbornikov, drugi pa 36. S tem volilnim redom so mislili liberalci, da se bodo rešili, ker so bili dosedaj najmočnejša stranka, čeprav niso več imeli absolutne večine. Toda lahko se primeri, da bo liberalce prav lastni volilni red pokopal. Zakaj za te volitve bodo, kakor slišimo, SLS, socialisti in komunisti postavili skupno listo, ki zna biti najmočnejša skupina. Liberalci pa so med seboj v laseh. Na eni strani starini (dr. Ravnihar s »Slov. Narodom«) na drugi pa mladini (dr. Žerjav z »Jutrom«). Starini se bodo menda zvezali z narodnimi socialisti, Jutrovec pa bodo, kakor vse kaže, ostali na dilei. Katera skupina bo močnejša, se ne more prerokovati.

d Liberalni mladini in starini so se tudi na Stajerskem tako sprli med seboj, da so osnovali vsak svojo pisarno.

d Za pomočnika ministra za socialno skrb je imenovan g. Janko Jovan.

d IZSELJEVANJE V ZEDINJENE DRŽAVE AMERIŠKE. Kakor v prošlem letu, je vlada Zedinjenih držav ameriških dovolila tudi za leto 1922/23 priselitev le omejenega števila oseb. Za Jugoslavijo znaša to število 6406 oseb, od katerih je določenih za Slovenijo 700. Ker je to število po že izdanih izseljeniških potnih listih izrpano, se do konca junija 1923 ostale in nove prošnje za take potne liste ne morejo več upoštevati. Navedena omejitev priselitve v Zedinjene države ameriške pa ne velja 1. za državne uradnike, 2. za izseljenike, ki potujejo le s k o z i Zedinjene države ameriške, 3. za turiste in trgovce, ki potujejo po trgovskih poslih, 4. za izseljence pod 18 let starosti,

katerih stariši so državljani Zedinjenih držav ameriških, 5. za izseljence, ki so prišli iz Zedinjenih držav ameriških in se tjakaj vračajo v roku šestih mesecev, računajoč ta rok od dne, ko so zapustili ozemlje Zedinjenih držav ameriških, do dne, ko zopet stopijo nanj, 6. za izseljence, ki intelektualni delavci. Izseljevanje v druge preko-oceanske države je neomejeno.

d Naši obrtniki in prijatelji z nami mislečega obrtništva iz sodnega okraja Novu mesto in Trebnje se vabijo k obrtniškomu zborovanju, ki bo v ponedeljek dne 16. t. m. ob 10. uri dop. v Rokodelskem domu v Novem mestu. — Pridite točno in vsi!

d Glavni urednik »Slovenskega Naroda« je izstopil iz liberalne stranke. Ubogi Slovenski Narod, kako so ga lastni učenci porinili v kot.

d Vsak Orel in vsaka Orlica naj ima žepni orlovski koledarček. Lepo vezan stane 7 Din in se dobi pri domačem orlovskem odseku oz. orliškem krožku.

— Pametne odredbe. — Kamniško okrajno glavarstvo je izdalo naslednji razglas: »Ker se je v zadnjem času zanesla med narod v celem okraju kuža pijančevanja v taki meri, da je moralen koga tudi financijelen pogin v mnogih družinah neizogiben, objavlja okrajno glavarstvo glede gostilen in policijske ure sledeče: 1. Vsakemu gostilničarju (ravno tako gostilničarju županu), ki bi oddajal pijačo gostu, kateri je že zaužil zadosti alkohola, se pri njem upijanil, se bo na podlagi ugotovitve brezpogojno odvzela gostilniška koncesija. 2. Razgrajči in postopači, ki prihajajo iz gostilen, se bodo strogo kaznovali z zaporom, gostilničar pa z odvzetjem koncesije. 3. Lokal, kjer se vrši pretep, se zapre in odvzame gostilničarju koncesija, ker to dokazuje, da gostilničar ni vstanu držati zahtevanega reda v svoji hiši. 4. Policijska ura za cel okraj je določena na 9. uro (21.) v smislu razglasa deželne vlade z dne 11. jul. 1921 Ur. L. št. 81. 5. Vsak prestopek prekoračenja policijske ure se bo nastrojše kaznoval z denarno globo, ob ponovitvi prestopka z odvzetjem koncesije. 6. Dovoljenje za godbo in plese naj županstvo kolikor mogoče omeji, ker je navadno pri takih prilikah posledica: pretep in krvoprelitje, prekljanje in nesposobno obnašanje. 7. Notoričnim pijancem naj se ne oddaja pijače.«

d Za pogorelec v Knezini je posredoval pri osrednji vladi poslanec Nemanič.

d Slovenska krščanska ženska zveza se je ustanovila v Ljubljani. Je to zveza ženskih društev in odsekov, katerih je dosedaj že 70 pristopilo. Predsednica Zveze je gospa dr. Angela Piskernik.

d Prosvetno društvo na Raki vabi na slovesno ustanovitev orlovskega odseka v nedeljo 15. oktobra. Spored: Ob 13. uri sprejem gostov. Litanije. Govor predsednika O. P. dr. Basaja. Telovadba. Prosta zabava. Sodeluje šentjernejska orlovska godba.

d Irena Leskovic, ki jo je lastni oče ustrelil kakor smo zadnjič poročali, je na zadobljeni rani umrla. Tako je poživljeni alkohol pokopal dve žrtvi — mater in hčer.

d Strela je ubila dne 5. oktobra ob pol peti uri popoldne dva šolarja z Rupe pri

MORAVČE.

Oblažnega jutra prve oktobrove nedelje ni ošarjala rumena sarja in pički niso drobili svojih posmle. Tom lepše pa so naši novi zvonovi zapeli svojo prvo pesem — pesem, ki je onemela, ko se fantje odhajali na bojišče, otoplo pojše: »Prelepe poje sv. Martina zvon — pa ga slišal več ne bome. Vsa dolina se je vradovala ob novi melodiji — slovesnem pritrkavanju — v zavesti, da daleč naokrog ni tako lepega zvonjenja, kot je pri nas. Zvonovi, občudovani na ljubljanskem velesojmu — belajo čast jeseniški livarni, predvsem pa domači šupnjil, ki je žrtvovala zanje celih 47.878 Din. Ponosni smo na našega velikana — težkega 3430 kilogramov — tigar krepki »Ac nam slovesno kliče: kviliku sreča Srednji »Cisc tehta 1655 kg in mali »Ge, tehta 700 kg, se lepo ujema s prejšnjim starim zvonom. Hvala vsem darovalcem in darovalkam, čijih darovi — uliti v trdo jeklo — naj bodo zapisani v zlati knjigi, kamor Vsevedni piše vaša dobra dela! Posebno zahvalo dolgujemo našima ključarjema in prof. duhovščini: milostljive mu g. kanoniku Jan. Bizjanu ter obema gg. kapelanoma, ki sta z neutrudno požrtvovalnostjo nabirala darove ter požirala zlobne opaske. Tudi fantje in naša vrta dekleta zahvaljujemo za mlaje, vence in cvetlice, s katerimi so ozaljšale farno cerkev — delo, ki ga je na rožnvenško nedeljo ob zahvalni slovesnosti občudovala številna množica navzočega ljudstva. Z nabavo novih zvonov se je naša temna minlost zopet za korak umaknila v pozabljenoost; dal Bog, da bi tudi drugod kar najpreje izginili njeni krvavi sledovi. — Zadnje dekevje je naša pota grozovito opustošila ter jih bo treba temeljito popraviti. Tudi ceste so ponekod razdejane, da je groza. Na mnogih krajih so nastale globoke luže, kamenje se vala pod nogami in skale štrlijo iz ceste — o blatu niti ne govorimo. Našemu cestnemu odboru gotovo niso tuji ti nedostaki ter brezdomno razume naše želje. Sreča nam tega ne sme zameriti; Moravčani pravimo: »Kdor zameri, mu ostane ta krajši konec...«

Najboljša in najsigurnejša prilika za štedenje!

Ljudska posojilnica

v Ljubljani, Miklošičeva cesta št. 6 (tik za
franciškansko cerkvi)
obrestuje hranilne vloge in vloge v tekočem
računu po

4 0/0

brez odbitka rentnega in invalidnega davka.

Ljudska posojilnica v Ljubljani je največja
slovenska posojilnica. Koncem decembra 1921
je imela nad 100 milijonov kron hranilnih
vlog in nad 1.100.000— kron rezervnih za-
kladov. — Posojila se dovoljujejo na osebni
kredit (proti menici), na hipoteke in v te-
kočem računu.

Listek.

Pod krivo jelko.

Povest iz Meternikove dobe.
Spisal + Peter Bohinjec.

(Dalje.)

VIII.

Mila zima je bila brez snega. Sele kon-
cem marca je padlo nekaj snega in težal
je dober teden. Kmetje so gotoroki pohajali
po delu in otroci so bosi tekali po vasi.

Begunom je taka zima dobrodošla in
ldni boršt se ni izpraznil.

Temna je bila lista noč, ko je Vranjek
stopal po vaškem klancu proti Spodnjim

Dupljam. Za njim pa je šlo za dober lučaj
zadaj več njegovih tovarišev. Na vasi so
fanlje ukali. Bil je med njimi Klanškov Mi-
klavž, ki je prišel od jezera. Zvedel je, da
Vernikovega Ožbolta ne bo več domov, ker
se misli priženiti k Boltarju. Zato ga je pri-
jelo domotožje in rad bi bil spel pogledal
v svojo rojstno vas, katero je zapustil pred
štirinajstimi leti kot vojaški begun in se
skrival po Jezerskem. Vernikov Ožbolt od
jezera kot vojaški begun koroški je služil
na Kranjskem pri Boltarju, Miklavž Klan-
škov iz Dupelj pa je služil kot vojaški begun
pri Anku na Koroškem.

»Ne morem se priložiti. Dobro se mi
godi. Vsak dan smo skoro skupaj s Kranjci:
ta-le moj brat Jernej ima v najemu občina-
sko kovačnico pri Sv. Andreju. Renkeva
dva iz Tenetiš in Tekčev Marka iz Gorič
drvarita. Renkev Matevž žaga na Robljekovi
žagi in tam se najdemo. O Ožboltu sem
slišal že veliko lepega in prav privoščim ti,
prijatelj, da boš dočkal Jero Boltarjevo.
Prav brhka je bila včasih in znala je dobro
krščanski nauk. Stavim, da bi jaz nikoli
ne bil opravil nauka pri fistem gospodu
Lovrelu, ki je bil doma tam od Bleda, ako
bi Jerice ne bilo. Ravno tako je pri Boltarju,
kakor pri Anku: edina hči Mica je dobila
dom. Prej se je reklo pri Anki, zdaj pri
Janki.«

Tako je govoril Klanškov zbranim fan-
tom tam pri Šenprunki in jim ponujal tobaka.

»Veseli me, Miklavž, da si še zmerom
tako čvrst. Zelim ti, da jo tudi ti pri Ankovih
tako izpelješ, kakor jo mislim jaz izvoziti
pri Boltarjevih. Cisto sem se udomačil in
vsi fantje so moji prijatelji, samo Gradov
Andrej nam dela skazo. Ta-le Matijec, vi-
diš ga, je pa doma od Semiča na Dolenj-
skem in je tudi naš prijatelj, saj ga pre-
ganja taista usoda kakor nas,« je odgo-
varjal Boltarjev Ožbolt.

»Naš Jernej pravi, da se ne vrne več
na Kranjsko. Tudi meni bo najbrž Koroška
moja druga domovina.«

»Moja pa Kranjska,« odvrne Ožbolt in
se oklene Miklavža.

Tako so se fantje pomenkovali in po-
časni razhajali.

Tam po Gradišarjevem lazju pa je pri-
hajal Vranjek in se izgubil med sadnim
drevjem.

»Lucija, oglasi se! zakliče Vranjek pod
oknom Šavsove hiše in bojazljivo pogleda
čez cesto svojo rojstno hišo.

»Kaj hočeš, Andrejec? Ali se ne bojiš?«

»Koga neki? Klanškovega Miklavža?«

»Kaj že veš, da je doma?«

»Vem, ali tega ne vem, kje je moja
Marijanica? Slišal sem, da je ni več pri
Boltarju.«

»O je, je, samo nocoj je ni. Sta je z
ženinom v Kranj nakupavat in je ostala pri
svojih ljudeh v Strahinju.«

»Z ženinom Matijcem? Ali bo kmalu
poroka?«

»Še ta predpust, pravijo, Boltarjeva in
Smolelova obenem.«

Vranjek položil na okno dvajsetico in
hitro odide. S Šavsovo Lucijo sta si bila na
roko in pri nji je izvedel vse vaške novice.
Prijateljstvo je segalo v zgodnjo mladost,
ko je Lucija kot desetletna deklica z lučjo
šla pod streho in tam vtaknila luč v kodeljko

iz prediva. Pogorel je takrat grad in dva
najst gospodarjev. Ljudje so sodili, da je
bilo to Vranjekovo delo.

Na koncu vasi so Vranjeka čakali nje-
govi spremljevalci.

»Gremo v Strahinj. Pri Čičku in Joževcu
imajo debele presiče. Bovavec pa je zad-
njič pri Peharki pod Tabrom zabavljaj čez
nas.«

Tako je govoril Vranjek Šavsovemu Sles-
fanu, Janeževemu Jurju, Cučkoveemu Jerneju
in Arhovemu Jožu. Pa tudi Tacman je taval
zadaj z Anžonovcem in Fundežkinim Toma-
žem, držoč na drobni verižici psa »Tacana«,

»Komur ta hlače pomeri, ne bo več
trave tlačil. Kar na tilnik mu poskoči in po
njem je. Kajne, Tacan?«

In pes je zagodel, da so se njegovi
spremljevalci presrašili.

»Kako si vendar tako hitro dospel iz
Gorič? Kaj niste danes pusla žgali tam?«
povpraša Vranjek Tacmana.

»Anžonovec je dobro pogodil svojo na-
logo. Na vseh štirih voglih je naenkrat z
ajdovico zažgal Kozlovo hišo. Seveda ja
je bolj hitro odpihal kakor zadnjič Pograj-
čev Jaka. Ali jaz sem moral čakati in pi-
hati, ker je bila ajdovica mokra. Pomešal
sem se med gasilce in metal v škafih vodo
tako visoko, da je vsaka kaplja priletela na
moko ajdovico v stelnjiku, suha pa je se-
veda naprej gorela. Ko bi mene ne bilo, pa
bi ne bilo nič in Pograjčev Jaka ne bi bil
mogel v ječi spati, če še ni zaspal za vse-
lej. Slišal sem, da ne bo nič z njim, ker so
ga Goričani preveč premečkali.«

»No, Tacman, si se že vrlo obnašal. Ne
boj se, če ti je Gropa vzel pravico, malo
križem nositi, ti jo bom jaz povrnil, kakor
hitro bo kako mesto izpraznjeno. Saj pra-
viš, da Jaka ne bo več dolgo kaše pilal.«

Ponočnjaki so se bližali vasi. Hipoma
so se vsi porazgubili, Vranjek pa že stoji
pod oknom in potrka.

»Marijanica, čuješ?«

»Moj živ dan, kaj delaš tukaj, An-
drejec?«

»Lačen sem, daj mi jesti.«

Dekle se splazi v shrambo in prinese
kruha.

»Prinesi mi slaniuc. Kruh je trd!«

Dekle mu prinese velik kos slanice.

»Kaj pa laziš okrog? Ali se ne boš
spametoval?«

»Dokler mi ne priscežeš zvestobe, ne
bom miroval.«

»Saj veš, da to ne more biti. Pošten
bodi spel; pa zame je tako prepozno. Jaz
sem že Matjicu objubila srce.«

»Daj mi roko.«

In dekletu mu poda roko pri redko omre-
ženem oknu.

Ali Vranjek je ne izpusti.

»Obljubi mi, da mi odpreš vežo in te
izpustim.«

Vranjekove oči so žarele kakor dve
luči v temni noči. Dekle pa je jelo jokati.

»Andrejec, ne morem, ne smem!«

»Razlrgal bom mrežo in poskočim skozi
okno.«

»Andrejec, nikar! Saj veš, objuba veže,
je sveta...«

Andrejec izpusti roko, udari dvakrat z
ostro furlanko po zarjaveli žičnati mreži,
da je zahrskalo. Marijanica odskoči pre-

plašena od okna, tam od sosedne hiše pa se začuje moški glas: Talovil

Hipoma se razsvetle okna po hišah, ljudje se prikažejo na vasi, toda o talovih ni duha ne sluha. Le pri Bovaycu, ki je sklical ljudi, so bila okna pobita in pri Čičku pa pri Joževcu so našli na dvoru zaklane prešiče.

Tam ob potoku pa so kosali talovi dva mlada prešička in metali čreva gladnemu Tacanu. Smejali so se in norce brili, počasi odkorakajoč proti Zanožni. Le Vranjek je molčal in se jezil na lihem, ker se mu ni posrečilo, rožmarin potrgali mladi nevesti. Molčal je, toda bistro oko Tacmanovo ni zgrešilo Vranjekove želje in potajeno je govoril po poti:

Družinska Pratika

ZA LETO 1923

je IZŠLA in se dobiva v vseh trgovinah po Sloveniji.

Cena izvodu 3 Din.

Na debelo se naroča pri založništvu v Ljubljani. — Razprodajalec popusti!

OKROŽNI ZDRAVNIK **dr. RAZNOŽNIK** se je stalno naselil v Ložu.

Ordinira od 8. do 12. ure dopoldne. — Ob petkih dopoldne ordinira še nadalje v CIRKNICI.

POZOR! KUPUJEMO POZOR!
POLHOVE KOŽE

do 25. oktobra. — Plačamo po 8 do 12 kron.
FRANC ŠMALC, Ljubljana, Marijin trg 1.

Pri svojem odhodu v LOŽ se tem potom

POSLAVLJAM

od vseh svojih prijateljev, znancev ter bivših pacientov. — Ostanite zdravi!

DR. RAZNOŽNIK.

Zdravnik za notranje in otroške bolezni

DR. ANTON BRECELJ

bivši primarij v Gorici

se je preselil na Emonske ceste št. 20, kjer ordinira od pol 15. do 16. ure.

LEPO, ČRNO, NOVO **BRINJE** oddaja najceneje Ivan JELAČIN, Ljubljana

FEBRI-FUGO.

To nenadkriljivo sredstvo proti mrzlici in malariji deluje gotovo tudi tam, kjer se mrzlica o večletnem zdravljenju z raznimi drugimi sredstvi ni mogla ozdraviti.

UPORABA: Vzame se na dan, ko bolnik nima mrzlice, in sicer: Ena tretjina eno uro pred zajtrkom; druga tretjina eno uro pred obedom; tretja tretjina eno uro pred večerjo.

➡ Pošljamo najmanj 3 steklenice! ➡
CENA 68 K. Dobiva se edino pri »Zlatem orlu«

Mr. J. SVOBODA, prej JURIŠIČ,
Pakrac — Slavonija.

Vsako množino dobrega

SLAVONSKEGA SENA

dobavlja po zelo ugodnih cenah firma

FRAN JENKO, Ljubljana,

Krekov trg štev. 10.

Kupim bencin - motor

4 do 5 konjskih sil, stoječ ali ležeč. Pomožbe s ceno na upravništvu »Domoljuba« pod »Bencin - motor«. 4263

PAKRAČKE KAPLJICE!

Zdravilo proti želodčnim bolečinam.

To staroznano, iz rastlinskih sokov prirejeno sredstvo deluje proti pomanjkanju teka, pospešuje prebavo, uredi hitro zaprtje, odstrani zgago, želodčne krče in glavobol.

Najbolje deluje pri vseh vrstah želodčnega katarata.

➡ Pošljamo najmanj 3 steklenice! ➡

➡ Cena 50 kron. ➡

Edina zaloga pri »ZLATEM ORLU«

Mr. J. Svoboda, prej P. Jurišič

PAKRAC — SLAVONIJA.

Prvovrstna umetna gnojila

dobavlja najceneje veletrgovina

Vinko Vabič, Žalec
Slovenija.

Jamstvo za vsebino.

Vse vrste v zalogi:

18% Thomasovo žlindro, 40—42% kalijevo sol, 18—20% kostni superfosfat, 15% rudinski superfosfat, 15—17% apneni dušik.

Prodaj posestvo

ki meri 40 oralov, oddaljeno trideset ure od železniške postaje Rimske toplice. Cena 150.000 Din. Več povedo pri g. Kreuhu, gostilna pri »Stari pošti«, Rimske toplice. 4220

Pomočnika in učenca sprejme takoj JOS. ZAGAR, čevljar, mojster, Dol. Boštanj, p. Radna p. Sevnici.

Proso, ajdo, ječmen in vsa druga žita kupujemo po najvišjih dnevnih cenah event. zamenjamo za pristno PŠENICNO BANASKO MOKO in otrobe. I. & J. ROJS, Selo 45, Ljubljana. — Telefon štev. 250.

PERILO

pletenine, svila, vse potrebščine za šivilje in krojače

najceneje pri

A. ŠINKOVIC nasl. K. SOSS

Ljubljana, Mestni trg 19.

Velika stenska ura, lastno delo iz leta 1910, visoka 2.44 m, kazališče ima 31 cm premera, kaže ure, dneve in mesece po imenu, datum in sekunde, je NAPRODAJ. Cena po dogovoru. Stala je tedaj 350 gold. Primerna za velike dvorane. — ANTON MUROVEC, urar, Radovljica.

SLAVONSKI SOK.

Zelo prijetno učinkujoče sredstvo proti hudemu in nadasiljivemu kašlju, pranemu in pljučnemu kataru, gostim sline, zbadanjem, hripavosti itd. — To zdravilo je prirejeno iz najbolj učinkujočih rastlinskih sokov, ima prijeten sladek okus ter ga lahko uživajo občutljive in razvajane osebe kakor tudi otroci.

➡ Pošljamo najmanj 3 steklenice! ➡

CENA STEKLENICI 50 KRON.

Edina zaloga v lekarni pri »ZLATEM ORLU«

Mr. J. Svoboda v Pakracu
SLAVONIJA.

Vojaške zadeve!

Otvoril sem oblastno konc. informacijsko pisarno — Ljubljana — Vrtača štev. 8, Korsikov vrt, prva vrata, desno. Dajem točna pojasnila v vseh vojaških zadevah, oprostivne službe, skrajšanje roka, premestitve vpoklica in potovanja v inozemstvo I. dr.

Josip SVETIČ, podpolkovnik v p.

Ko prejmete denar iz Amerike

Je Vaša dolžnost, da takoj obvestite o prejemu Vaše sorodnike, ki Vam pošiljajo denar. To je potrebno in važno, da pošiljatelj niso v skrbeh. — Ako imate kake sitnosti pri sprejemanju pošiljk, ki jih Vaši sorodniki pošiljajo skozi druga podjetja, pišite svojim domačim, da naj se pri pošiljanju denarja v domovino poslužijo našega podjetja, ki nudi hitro, točno in najbolj zanesljivo postrežbo. — Ljudska posojilnica v Ljubljani razpošilja vse naše pošiljke na dom prejemnikom hitro in točno. — Naše podjetje je v rokah katoliških mož; zato je dolžnost vsakega zavednega Slovenca, da priporoča svojim domačim v Ameriki, da se naj po-
služujejo pri pošiljanju denarja našega podjetja.

Bančni zavod EDINOST

1849-West 22nd Street,

Chicago, Illinois, U. S. A.

Poroč. prstani
Double verižice
Stenske ure
Budilke
Zepne ure
Uhani
Najboljše trgovina ur, zlatarne in
srebrnice
F. ČUDEN
LJUBLJANA 22, Prešernova 1
Zalitevajte ponudbe!

BRATA SEVER POHIŠTVO IN TAPETNIŠKA DELAVNICA

Ljubljana (Kolizej), Gosposvetska c. 18
priporočata spalne in jedilne sobe, pisarniške
oprave, klubske garniture, modroce, kuhinjske
oprave, železne postelje, velike in otroške, vsake
vrste, po nizki dnevni ceni. 3692

Kovačnica. Valed izdelave prosta kovač-
nica s kovaškim orodjem, na
prometnem kraju z enim, oziroma dvema družin-
skima stanovanjema, hlev, sadni vrt in nekaj polja,
se da v najem. Prevzame se lahko takoj. Ponudbe
in vprašanja naj se pošiljajo na upravištvo »Do-
moljuba« pod naslovom »Kovačnica« št. 4120.

NA VELIKO IN MALO!
Pri-
poročamo **najboljše šivalne stroje**
za rodbinsko in obrtno rabo, potrebštin za šivilje,
krojače in čevljarje. — Edino pri: JOSIP
PETELINC, Ljubljana, Sv. Petra nasip štev. 7.

ANTON KUNSTEK
LJUBLJANA :: Kopitarjeva ulica 4,
priporoča svojo veliko zalogo

usnja in čevljar- skih potrebščin

na drobno in debelo.

Bakrene kotle za žganjekuho

trpešno izdelane, po ugodni ceni in sicer od
25 do 60 litrov vsebine ima v zalogi trdnika

Stanko Žargi & Co.

Ljubljana,
Martinova
cesta 15.

Zahtevajte
cenu!

Takojna dobava!

Trgovci zna-
ten popust!

Vreče in ruče

za stiskanje voska, GURTE in SITA za MLINE,
STRUNE iz črev priporočam lastnega izdelka. —
VZAMEM V DELO vsako množino PREDIVA
ter izdelam po nizki ceni vsakovrstno VRVARSKO
BLAGO.

Anton šinkovec st., Kranj 12.

Miši-podgane

stenice-ščurki in vsa gola-
zen mora poginiti ako porablja te
moja najboljša preizkuš. in splošno hvaljena sredstva
kot: proti poljsk. in hišnim mišim 28 K, za podgane
28 K, za ščurke, 30 K, za stenice 28 K, uničev. mo-
ljevi 10 in 20 K, proti mrčes. 10 in 20 K, mazilo proti
ušem pri ljudeh in pri živini 10 K, za uši v obleki
in perilu 10 in 20 K, tinkt. proti mrčesu sadju
in na zelenj. 10 in 20 K, proti mravljam 10 in 20 K.
Preprod. popust. Pošilja po povzetju Zavod za eksp:
M. JONKER, Petrinjska ul. 3, ZAGREB 1.

SUHE GOBE

kupi FRAN POGACNIK v Ljubljani, Dunajska c.
sta 36, trgov. z žitom, moko, semeni in dež. pridelki

Posodo za mošt, vino itd.

dobite, dokler traja zaloga, pri tvrdki L. Augustin,
Sp. Šiška, Jernejeva ul. št. 231, od 3. do 5. pop.

Suhe gobe,
deteljno in korenjevo seme, proso, ri-
žol in druge deželne pridelke kupujte
po najvišji ceni
Sever & Komp., Ljubljana,
Wolfova ulica 12.

Vinorejci, sadite izboljšano Šmarnico!

Večje, sočnejše grozdje, boljše vino so prednost!
Natančnejša pojasnila (znamka!) daje TRSNICA
»VRBANJAK«, ST. ILJ-VELENJE, Stajersko.

Parobrodi amerikanske vlade

V posesti vlade Ujedinjenih držav na-
hajajoči se edini parobrodi za službo
med Evropo in Ameriko so sledeči pa-
robrodi United States Lines, koji vo-
zijo od Bremena do New Yorka;

George Washington
Amerika
President Arthur
President Roosevelt
President Harding
President Adams

President Monroe
President Van Buren
President Garfield
President Polk
President Fillmore
Susquehanna.

Ti lepi, varni in mirno ploveči pa-
robrodi nudijo v vseh razredih največji
komfort kakor tudi dobro zračne sobe
in nad vse mere bogato kuhinjo.

UNITED STATES LINES

BERLIN W 8

ZAGREB

Unt. d. Linden 1 Viator Konačište, Mihanovičeva ul.
ter vse večje potovalne pisarne.

Najboljše in najtrpežnejše
manufakt. blago kupite pri

Oblačilnici za Slo-
venijo v Ljubljani

Oglejte si naše skladišče!
Prodajalna na drobno je v
Ljubljani, Stritarjeva ul. 5.
Glavno skladišče je v Kresiji
(vhod iz Lingarjeve ul. 1/1.)
Združno podjetje! - Svoji k svojim!